

Ε Λ Λ Η Ν Ι Κ Η Δ Η Μ Ο Κ Ρ Α Τ Ι Α

Αθήνα 14.6.2016

ΑΠ: 1206

Προς τους
Ιατρικούς Συλλόγους
της Χώρας

Κυρία/ε Πρόεδρε,

Σας διαβιβάζουμε το εξής έγγραφο:

1. Υπουργείο Υγείας, Γεν.Δ/ση Δημόσιας Υγείας και Υπηρεσιών Υγείας, Δ/ση Δημόσιας Υγείας αριθμ.πρωτ. Γ3δ/Δ/ΦΑΥ9/Γ.π.οικ.43779/14.6.2016, (ΑΠ ΠΙΣ 1205/14.6.2016), με θέμα: «Παγκόσμια Ημέρα Ευαισθητοποίησης κατά της Κακοποίησης των Ηλικιωμένων Ατόμων» 15 Ιουνίου 2016 (World Elder Abuse Awareness Day WEAAD),
με τη παράκληση όπως ενημερώσετε τα μέλη περιοχής ευθύνης του Συλλόγου σας.

Για τον Π.Ι.Σ.

Εμμανουήλ Ηλιάκης
Προϊστάμενος Διοικ. Υπηρεσιών

ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΟΣ ΙΑΤΡΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ (Π.Ι.Σ.)

ΠΛΟΥΤΑΡΧΟΥ 3 & ΥΨΗΛΑΝΤΟΥ • 106 75 ΑΘΗΝΑ • ΤΗΛ.: 210 7258660, 210 7258661, 210 7258662, FAX: 210 7258663
PANHELLENIC MEDICAL ASSOCIATION • 3, PLOUTARCHOU & IPSILANDOU Str., 106 75 ATHENS • HELLAS
www.pis.gr • e-mails: ΚΕΝΤΡΙΚΟ: pisinfo@pis.gr • ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ: pis@pis.gr • ΠΡΩΤΟΚΟΛΛΟ: pisref@pis.gr
ΛΟΓΙΣΤΗΡΙΟ: pislog@pis.gr • ΔΙΕΘΝΕΣ: pisinter@pis.gr, pisinter1@pis.gr
ΜΗΧΑΝΟΓΡΑΦΗΣΗ: pismember@pis.gr

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΥΓΕΙΑΣ
ΓΕΝΙΚΗ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ
ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΥΓΕΙΑΣ & ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΥΓΕΙΑΣ
Δ/ΝΣΗ ΠΡΩΤΟΒΑΘΜΙΑΣ ΦΡΟΝΤΙΔΑΣ ΥΓΕΙΑΣ
& ΠΡΟΛΗΨΗΣ
ΤΜΗΜΑ Δ' ΑΓΩΓΗΣ ΥΓΕΙΑΣ ΚΑΙ ΠΡΟΛΗΨΗΣ

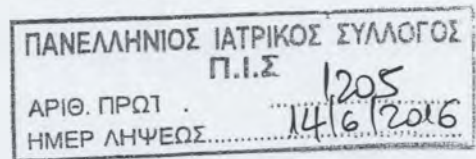
ΕΞΑΙΡΕΤΙΚΑ ΕΠΕΙΓΟΝ

Αθήνα, 14.06.2016

Αρ. πρωτ.: Γ3δ/Δ/ΦΑΥ9/Γ.Π.οικ.43779

Ταχ. Διεύθυνση : Αριστοτέλους 17
Ταχ. Κώδικας : 101 87
Πληροφορίες : Στρ.Χατζηχαράλαμπος
: Ελ. Νησιώτη
Τηλέφωνο : 213-2161623,1617
Φαξ : 210-5230577
E-mail : pfy@moh.gov.gr

ΠΡΟΣ : ΟΠΩΣ Ο ΠΙΝΑΚΑΣ
ΑΠΟΔΕΚΤΩΝ

ΘΕΜΑ: «Παγκόσμια Ημέρα Ευαισθητοποίησης κατά της Κακοποίησης των Ηλικιωμένων Ατόμων» _15 Ιουνίου 2016» (World Elder Abuse Awareness Day WEAAD).

ΣΧΕΤ: Το με αριθμ. Γ3δ/ΔΦ4.3,ΦΑΥ9/οικ.9350/8.2.2016, ΑΔΑ: 7ΦΗ9465ΦΥΟ-ΟΟ2, έγγραφο της Δ/νσης Π.Φ.Υ. και Πρόληψης, με θέμα: Υπενθύμιση του αρ. πρωτ. Γ3δ/ΔΦΑΥ 9 /Γ.Π./οικ. 60005/5.08.2015 εγγράφου, της Δ/νσης Π.Φ.Υ. & Πρόληψης, με θέμα «Καθορισμός ενιαίων διαδικασιών έκδοσης Εγκυκλίων για Παγκόσμιες και Διεθνείς Ημέρες /Εβδομάδες».

Η Δ/νση Πρωτοβάθμιας Φροντίδας Υγείας και Πρόληψης, Τμήμα Δ' Αγωγής Υγείας και Πρόληψης του Υπουργείου Υγείας, στο πλαίσιο της «Παγκόσμιας Ημέρας Ευαισθητοποίησης κατά της Κακοποίησης των Ηλικιωμένων Ατόμων», (World Elder Abuse Awareness Day WEAAD), όπως αυτή έχει καθιερωθεί από την Γενική Συνέλευση του Οργανισμού Ηνωμένων Εθνών (Ο.Η.Ε.), που είναι η 15^η Ιουνίου εκάστου έτους και η οποία αποτελεί μια πρωτοβουλία του Διεθνούς Δικτύου για την Πρόληψη της Κακοποίησης των Ηλικιωμένων με την υποστήριξη του Παγκόσμιου Οργανισμού Υγείας, σας ενημερώνει για τα ακόλουθα:

Α. Η 15η Ιουνίου, καθιερώθηκε ως Παγκόσμια Ημέρα Ευαισθητοποίησης κατά της Κακοποίησης των Ηλικιωμένων»,(World Elder Abuse Awareness Day WEAAD), προκειμένου να ευαισθητοποιήσει τα κράτη, τους Διεθνείς Οργανισμούς, τους επιστημονικούς και κοινωνικούς φορείς καθώς και την κοινή γνώμη, σε θέματα σχετικά με την κακομεταχείριση που υφίστανται οι άνθρωποι της τρίτης ηλικίας

ακόμη και μέσα στην ίδια τους την κατοικία, από ανθρώπους της οικογένειάς τους ή από ανθρώπους υπεύθυνους για τη φροντίδα τους γενικότερα.

Η κακοποίηση των ηλικιωμένων ατόμων είναι ένα παγκόσμιο κοινωνικό φαινόμενο που επηρεάζει την υγεία και τα ανθρώπινα δικαιώματα εκατομμυρίων ατόμων τρίτης ηλικίας και ένα ζήτημα που αξίζει την προσοχή της διεθνούς κοινότητας.

Με το μήνυμα **«Μπορούμε να σταματήσουμε την κακοποίηση των ηλικιωμένων» (We Can stop elder abuse)**, στόχος της εν λόγω Ημέρας είναι να αναγνωριστεί σε παγκόσμιο επίπεδο το πρόβλημα της σωματικής, συναισθηματικής και οικονομικής κακοποίησης των ηλικιωμένων ατόμων, ενώ παράλληλα επιδιώκεται η ανάπτυξη «φιλικών» πολιτικών που προωθούν τον σεβασμό των δικαιωμάτων των ατόμων μεγαλύτερης ηλικίας, παρέχοντας τα κατάλληλα εργαλεία ώστε να συνεχίσουν να είναι παραγωγικοί και κοινωνικά ενταγμένοι πολίτες.

Αρκετά συχνά προβλήματα κακοποίησης και παραμέλησης ηλικιωμένων ατόμων, διαπιστώνονται και σε χώρους φορέων και δομών παροχής υγειονομικής περίθαλψης προνοιακής και κοινωνικής φροντίδας, όπου τα εν λόγω άτομα δέχονται υπηρεσίες.

B1. Σύμφωνα με τον Ο.Η.Ε, η κακοποίηση των ηλικιωμένων μπορεί να οριστεί ως «μια ενιαία, ή επαναλαμβανόμενη πράξη, ή η έλλειψη της κατάλληλης δράσης, που προκύπτει σε οποιαδήποτε σχέση όπου υπάρχει η προσδοκία εμπιστοσύνης η οποία προκαλεί βλάβη ή κίνδυνο για ένα ηλικιωμένο άτομο».

Η κακοποίηση των ηλικιωμένων ατόμων μπορεί να λάβει διάφορες μορφές, όπως σωματική, ψυχολογική ή συναισθηματική, σεξουαλική και οικονομική κακοποίηση, μπορεί επίσης να είναι το αποτέλεσμα εκούσιας ή ακούσιας παραμέλησης.

Περιπτώσεις κακομεταχείρισης ατόμων τρίτης ηλικίας που έχουν αναφερθεί παγκοσμίως είναι, τραυματισμοί, αφυδάτωση, απώλεια βάρους, πλημμελής εφαρμογή θεραπευτικής αγωγής, ασυνήθιστη συναισθηματική συμπεριφορά, ξαφνικές αλλαγές σε τραπεζικούς λογαριασμούς ή διαθήκες.

Σε πολλά μέρη του κόσμου, η κακοποίηση των ηλικιωμένων ατόμων θεωρείται ως επί το πλείστον μια ιδιωτική υπόθεση. Ακόμα και σήμερα, εξακολουθεί να αποτελεί ταμπού, να υποτιμάται και να αγνοείται από κοινωνίες σε ολόκληρο τον κόσμο. Ωστόσο, αποτελεί ένα σημαντικό πρόβλημα για τη δημόσια υγεία.

B2. Στατιστικά στοιχεία που καταγράφονται από τον ΟΗΕ δείχνουν ότι ο παγκόσμιος πληθυσμός των ατόμων ηλικίας 60 ετών και άνω θα υπερδιπλασιαστεί, από 542 εκατομμύρια το 1995 σε περίπου 1,2 δισεκατομμύρια το 2025. Περίπου το 4-6% των ηλικιωμένων ατόμων έχουν βιώσει κάποια μορφή κακοποίησης στην κατοικία τους.

Η κακοποίηση μπορεί να οδηγήσει σε σοβαρές σωματικές βλάβες και μακροπρόθεσμες ψυχολογικές συνέπειες. Η συχνότητα εμφάνισης της κακοποίησης προς τους ηλικιωμένους προβλέπεται να αυξηθεί, καθώς πολλές χώρες αντιμετωπίζουν την ταχεία γήρανση του πληθυσμού.

Η Ελλάδα είναι μία από τις χώρες με τον πλέον γηρασμένο πληθυσμό – 5η θέση παγκοσμίως. Η γήρανση του πληθυσμού αποτελεί συνδυασμό των φαινομένων της υπογεννητικότητας και του προσδόκιμου ζωής και εκτιμάται με στοιχεία του 2011 ότι το ποσοστό του πληθυσμού ηλικίας 65 ετών και άνω είναι 19%, το προσδόκιμο ζωής κατά τη γέννηση είναι 81 έτη και το προσδόκιμο ζωής για άνδρες και γυναίκες είναι 79 και 83 έτη αντίστοιχα (πηγή : *European Health for All database (HFA-DB)*).

Δεν υπάρχουν εθνικά στατιστικά στοιχεία σχετικά με την κακοποίηση των ηλικιωμένων, λίγα περιστατικά γίνονται γνωστά και αυτό συμβαίνει επειδή τα ηλικιωμένα άτομα αρνούνται να καταγγείλουν την κακοποίηση, φοβούμενα την εκδικητικότητα του θύτη.

Μία από τις έρευνες, στο πλαίσιο της ΕΕ ήταν η ABUEL (Κατάχρηση και υγεία των ηλικιωμένων στην Ευρώπη) μελέτη (2009), η οποία εξέτασε αστικούς πληθυσμούς σε επτά χώρες της ΕΕ περιλαμβάνοντας και την Ελλάδα. Ευρήματα έδειξαν ότι 19,4 % των ηλικιωμένων υπέφεραν από ψυχική κακοποίηση , 2,7 % από σωματική, το 0,7 % από σεξουαλική κακοποίηση, ενώ το 3,8 % από οικονομική κακοποίηση και το 0,7 % από τραυματισμούς. Το 30 % των ανθρωποκτονιών στην Ευρωπαϊκή Περιφέρεια οφείλεται στο γεροντική κακοποίηση, ενώ οι θάνατοι που προκύπτουν από υποσιτισμό ή αφυδάτωση είναι άγνωστοι . Οι στατιστικές δείχνουν περίπου το 70 % των δραστών της κακοποίησης είναι μέλη της οικογένειας ή του στενού περιβάλλοντος του ηλικιωμένου ατόμου .

Γ1 Με την υποστήριξη του Ευρωπαϊκού Προγράμματος Δάφνη ΙΙΙ, μια ομάδα εταίρων από 10 χώρες στο πλαίσιο του Προγράμματος EUSaCEA, έχουν αναπτύξει τον «Ευρωπαϊκό Χάρτη Δικαιωμάτων και Υποχρεώσεων των Ηλικιωμένων που χρειάζονται Μακροχρόνια Φροντίδα και Βοήθεια», επιδιώκοντας ο Χάρτης αυτός να χρησιμοποιηθεί σε ολόκληρη την Ευρωπαϊκή Ένωση, ως ένα κοινό πλαίσιο αναφοράς, για την προώθηση της ευημερίας και της αξιοπρέπειας των εξαρτημένων ηλικιωμένων ατόμων. Ο συνοδευτικός Οδηγός ο οποίος συμπληρώνει τον Χάρτη, απευθύνεται ιδιαίτερα σε όλους όσους εμπλέκονται στην παροχή μακροχρόνιας φροντίδας ηλικιωμένων ατόμων, π.χ. φροντιστές (άτυπους και επαγγελματίες), τις κοινωνικές υπηρεσίες, τους παρόχους μακροχρόνιας Φροντίδας Υγείας, τις

οργανώσεις ηλικιωμένων κ.α. περιλαμβάνοντας προτάσεις και συστάσεις για την εφαρμογή του Χάρτη.

Στο άρθρο 1 του Χάρτη σημειώνεται ότι, *«καθώς γεννά ο άνθρωπος και ολοένα και περισσότερο εξαρτάτε από άλλους για την υποστήριξη και την φροντίδα του, εξακολουθεί να έχει το δικαίωμα να απαιτεί από τους άλλους να σέβονται την ανθρώπινη αξιοπρέπεια του, τη σωματική και πνευματική ευεξία του, την ελευθερία και την ασφάλειά του»*.

Επίσης, αναφέρεται το Δικαίωμα του αυτοπροσδιορισμού, το Δικαίωμα στην προσωπική ζωή, στην εξατομικευμένη φροντίδα υψηλής ποιότητας, στην παρηγορητική/ανακουφιστική αγωγή και υποστήριξη, στον σεβασμό και την αξιοπρέπεια κατά τα τελευταία στάδια της ζωής και τον θάνατο, το δικαίωμα πρόσβασης σε ένδικο μέσο, κ.α.

Γ2. Σύμφωνα με το άρθρο 1 του Ν. 4316/ΦΕΚ. 270/τ.Α΄ - 24.12.2014), ιδρύθηκε το Εθνικό Παρατηρητήριο Άνοιας - Alzheimer, στο Υπουργείο Υγείας, με σκοπό τη μόνιμη υποστήριξη της πολιτικής της χώρας για την αντιμετώπιση της νόσου και την προστασία των δικαιωμάτων των ασθενών και των οικογενειών τους.

Επίσης, στο εν λόγω άρθρο καθορίζονται οι επιμέρους αρμοδιότητες αυτού μεταξύ των οποίων είναι η εκπόνηση του Εθνικού Στρατηγικού Σχεδίου για την Άνοια, η παρακολούθηση της εφαρμογής του από τις αρμόδιες υπηρεσίες, η γνωμοδότηση για θέματα σχετικά με την άνοια, η διαμόρφωση δικτύων φορέων και υπηρεσιών που θα προάγουν την επικοινωνία και την ενημέρωση μεταξύ αυτών, την ενδυνάμωση των συλλόγων των ασθενών, την προώθηση της έρευνας κ.λ.π.

Στο εν λόγω Εθνικό Σχέδιο Δράσης, αναπτύσσεται ο στρατηγικός σχεδιασμός για την άνοια με τον προσδιορισμό των αρχών και στόχων, των αξόνων και δράσεων που διαμορφώνονται και ειδικότερα στους άξονες της καταγραφής και ταξινόμησης των ατόμων με άνοια στην Ελλάδα, της πρόληψης, ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης του κοινού, της υποστήριξης των φροντιστών, της θεραπευτικής αντιμετώπισης, της βελτίωσης του θεσμικού πλαισίου, της προώθησης της έρευνας και της εκπαίδευσης.

Γ3. Σε επίπεδο ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης της κοινής γνώμης και των επαγγελματιών υγείας, σχετικά με θέματα προάσπισης των δικαιωμάτων ασθενών και ψυχικά πασχόντων αλλά και ιδιαίτερα ευπαθών ομάδων πληθυσμού, το Υπουργείο Υγείας έχει εκδώσει, στο πλαίσιο των Παγκόσμιων/Διεθνών Ημερών, τα ακόλουθα έγγραφα, στα οποία οι ενδιαφερόμενοι μπορούν να αναζητήσουν ειδικότερες πληροφορίες και οδηγίες που σχετίζονται με το φαινόμενο της κακοποίησης και παραμέλησης των ηλικιωμένων ατόμων.

1. Το με αριθμ. Γ3δ/Δ/ΦΑΥ9/Γ.Π. οικ. 69955/10.09.2015, (ΑΔΑ: 7Ω6Α465ΦΥΟ-Δ3Τ), έγγραφο με θέμα, Παγκόσμιος Μήνας /Ημέρα Alzheimer - 21 Σεπτεμβρίου 2015, με θέμα: «Μη με ξεχνάς». (Remember Me)
2. Το με αριθμ. πρωτ. Γ3δ/Δ.Φ.18Γ/Γ.Π.71484/30.09.2015, ΑΔΑ: ΩΤΡ1465ΦΥΟ-6ΔΣ, έγγραφο, με θέμα «Οργάνωση και Ανάπτυξη Εθνικού Πιλοτικού Προγράμματος Πρόληψης και Προαγωγής της Υγείας των Ηλικιωμένων Ατόμων - Ηπιόνη»
3. Το με αριθμ. πρωτ. Γ3δ/Δ/ΦΑΥ9/2015/Γ.Π.οικ.77540/9.10.2015(ΑΔΑ: ΩΩΘΩ465ΦΥΟ-ΧΞ3) έγγραφο με θέμα: Παγκόσμια Ημέρα Ψυχικής Υγείας (World Mental Health Day) _10 Οκτωβρίου 2015, με θέμα «Αξιοπρέπεια στην Ψυχική Υγεία» (Dignity and Mental Health).
4. Το με αριθμ. Γ3δ/Δ/ΦΑΥ9/Γ.Π.οικ. 28223/15.04.2016, ΑΔΑ: ΩΜΗΣ465ΦΥΟ-ΡΔΕ, έγγραφο με θέμα «Ευρωπαϊκή Ημέρα για τα Δικαιώματα του Ασθενούς (European Patients' Rights Day – ERPD) 18 Απριλίου 2016.

Δ1. Σε συνέχεια των ανωτέρω, προτείνεται ενδεικτικά η ανάπτυξη, οργάνωση και υλοποίηση των ακόλουθων ενεργειών και δράσεων:

- Ευαισθητοποίησης, ενημέρωσης – πληροφόρησης της κοινής γνώμης /πολιτών, παιδιών, εφήβων, εκπαιδευτικών, επαγγελματιών υγείας, φροντιστών, σχετικά με την καταπολέμηση της κακοποίησης – κακομεταχείρισης ηλικιωμένων ατόμων, την πρόληψη των παραγόντων κινδύνου, την προώθηση της ευημερίας και της αξιοπρέπειας τους καθώς και τον σεβασμό των δικαιωμάτων τους, στο πλαίσιο της οργανωμένης και μη παροχής φροντίδας.
- Επιμόρφωσης επαγγελματιών υγείας, καθώς και άλλων στελεχών αρμόδιων υπηρεσιών στον δημόσιο και ιδιωτικό τομέα, που απασχολούνται σε Φορείς, Μονάδες Υγείας και Προγράμματα Πρωτοβάθμιας Φροντίδας Υγείας και ιδιαίτερα στο πλαίσιο του ΠΕΔΥ, σε υπηρεσίες Δημόσιας Υγείας και Κοινωνικής Αλληλεγγύης της Τοπικής και Περιφερειακής Αυτοδιοίκησης, καθώς και σε τοπικούς, κοινωνικούς φορείς (συλλόγους, εκκλησία, ενώσεις συνταξιούχων, κ.α.), σε Μονάδες Φροντίδας Ηλικιωμένων, καθώς και σε άλλες δομές και προγράμματα ανοιχτής φροντίδας για την τρίτη ηλικία, προκειμένου να ευαισθητοποιηθούν στις διαστάσεις της έγκαιρης ανίχνευσης και διαχείρισης ακόμη και των πιο «αόρατων» ειδών κακοποίησης – κακομεταχείρισης και διακρίσεων των ηλικιωμένων ατόμων, της κατάλληλης παραπομπής, της διαδικασίας πρόσβασης σε κοινωνικές παροχές, της θεραπευτικής και φαρμακευτικής διαχείρισης, κ.α.

Οι εν λόγω δράσεις, προτείνεται να αναπτυχθούν με την συνεργασία τοπικών και περιφερειακών φορέων, αρμόδιων επιστημονικών φορέων (Γεροντολογικές, Ψυχιατρικές Εταιρείες) κ.α.

- Ανάπτυξης πρωτοβουλιών για διαμόρφωση καλών πρακτικών και δημοσιοποίηση ιστοριών – φωτογραφιών – video, διαμόρφωση ειδικών ιστοσελίδων για θέματα που σχετίζονται με την αντιμετώπιση της κακοποίησης - κακομεταχείρισης των ηλικιωμένων ατόμων.

Ειδικότερα, ενδεικτικά προτείνεται:

- Ανάρτηση αφισών και διανομή ενημερωτικού υλικού και εντύπων με οδηγίες, παροτρύνσεις, συμβουλές και καθοδηγήσεις προς τους πολίτες αλλά και προς ειδικότερες ομάδες πληθυσμού, όπως φροντιστές (άτυποι και επαγγελματίες), επιστήμονες υγείας, εκπαιδευτικοί, κ.α.
- Ανάρτηση του ενημερωτικού υλικού σε ιστοσελίδες Φορέων, ώστε οι ενδιαφερόμενοι πολίτες να έχουν την δυνατότητα αναζήτησης συμβουλών για τα δικαιώματα των ηλικιωμένων ατόμων, για τη διαδικασία καταγγελίας κακοποίησης – κακομεταχείρισης ηλικιωμένου ατόμου, τις γραμμές βοήθειας και υποστήριξης καθώς και συμβουλών που άπτονται οικονομικών και νομικών θεμάτων.
- Προβολή των μηνυμάτων και των στόχων της εκστρατείας, για την **«Παγκόσμια Ημέρας Ευαισθητοποίησης κατά της Κακοποίησης των Ηλικιωμένων»**, και ιδιαίτερα του μηνύματος **« Μπορούμε να σταματήσουμε την κακοποίηση των ηλικιωμένων » (We Can stop elder abuse)**, με στόχο την ευαισθητοποίηση και ενημέρωση του πληθυσμού, μέσω των δελτίων ειδήσεων και της διοργάνωσης ειδικών εκπομπών.
- Αξιοποίηση των μέσων κοινωνικής δικτύωσης, όπου τα συμμετέχοντα μέλη έχουν την δυνατότητα να συζητούν, να μοιράζονται εμπειρίες και φωτογραφίες/video, με στόχο τη διάχυση πληροφορίας σχετικά με θέματα αντιμετώπισης της κακοποίησης - κακομεταχείρισης των ηλικιωμένων, τη διαμόρφωση ενός ισχυρότερου δικτύου υποστήριξης, την ανταλλαγή πληροφοριών, εμπειριών και βέλτιστων πρακτικών.

Στο πλαίσιο αυτό, προτείνεται η ανάπτυξη διαλόγου – κατάθεσης ερωτημάτων προς φορείς υγείας, ή άλλους αρμόδιους φορείς σχετικά με τους ανωτέρω θεματικούς άξονες.

Δ2. Επισημαίνεται, ότι ιδιαίτερη έμφαση είναι απαραίτητο να δοθεί σε δράσεις και ενέργειες ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης του μαθητικού (παιδικού –

εφηβικού) πληθυσμού, ως προς την καταπολέμηση της κακοποίησης των ηλικιωμένων ατόμων, των ηλικιακών διακρίσεων, την προώθηση της ευημερίας και της αξιοπρέπειας τους, την αναγνώριση και κατανόηση των βασικών προβλημάτων στην καθημερινή τους διαβίωση, τη διασφάλιση και προστασία των δικαιωμάτων τους, σε επίπεδο παροχής φροντίδας και υπηρεσιών.

Ε. Προκειμένου να οργανωθούν και να υλοποιηθούν οι εν λόγω δράσεις και ενέργειες, προτείνεται οι αρμόδιοι επαγγελματίες υγείας, όπως ψυχίατροι, νευρολόγοι, παθολόγοι, γενικοί ιατροί, ιατροί δημόσιας υγείας, επισκέπτες-τριες υγείας, νοσηλευτές, ψυχολόγοι, κοινωνικοί λειτουργοί, κ.α., να συνεργαστούν σε κάθε επίπεδο με σχετικούς φορείς, υπηρεσίες και μονάδες των Νοσοκομείων, των δομών του ΠΕΔΥ, με Φορείς Κοινωνικής Φροντίδας, ΟΤΑ (ΚΑΠΗ, ΚΗΦΗ, Βοήθεια στο Σπίτι, Δημοτικά Ιατρεία κ.λ.π.), Συλλόγους, Μονάδες Φροντίδας Ηλικιωμένων, Μ.Κ.Ο. προσανατολισμένες σε θέματα ευαισθητοποίησης κατά της κακοποίησης - κακομεταχείρισης των ηλικιωμένων ατόμων.

ΣΤ. Οι ενδιαφερόμενοι φορείς και επαγγελματίες υγείας δύνανται να αναζητήσουν περισσότερες πληροφορίες για θέματα που σχετίζονται ευρύτερα με την ευαισθητοποίηση κατά της κακοποίησης – κακομεταχείρισης των ηλικιωμένων ατόμων. Q

Διεθνείς ιστότοποι:

- <http://www.un.org/en/events/elderabuse/> (Ο.Η.Ε.)
- <http://www.inpea.net/weaad.html> (Διεθνές Δίκτυο για την Πρόληψη της Κακοποίησης των Ηλικιωμένων)
- <http://www.50plus.gr/images/files/EUSTaCIA.pdf>)
- [http://www.50plus.gr/images/files/24171_WeDo_brochure_A4_48p_EL WEB-GREEK.pdf](http://www.50plus.gr/images/files/24171_WeDo_brochure_A4_48p_EL_WEB-GREEK.pdf)
- [http://wedo.ttp.eu/svstem/files/20150602_ONLINE final Wedo2%20Intro%20guide GR.pdf](http://wedo.ttp.eu/svstem/files/20150602_ONLINE_final_Wedo2%20Intro%20guide_GR.pdf)

Ιστότοποι στην Ελλάδα :

- www.moh.gov.gr/
- www.psvchargos.gov.gr (Πρόγραμμα Ψυχιατρικής Μεταρρύθμισης Ψυχαργός)
- www.Alzheimer-hellas.gr (Ελληνική Εταιρεία Νόσου Alzheimer και Συγγενών Διαταραχών)
- www.Alzheimerathens.gr (Εταιρεία νόσου Alzheimer και συναφών διαταραχών)

- www.lifelinehellas.gr/τι_κάνουμε/silver-alert-hellas (Γραμμή Ζωής)
- [www.Alzheimer-federation .gr](http://www.Alzheimer-federation.gr) (Πανελλήνια Ομοσπονδία Νόσου Alzheimer και συναφών διαταραχών)
- www.gerontology.gr (Ελληνική Γεροντολογική και Γηριατρική Εταιρεία)

Ζ. Οι αποδέκτες της παρούσας εγκυκλίου, παρακαλούνται να ενημερώσουν σχετικά τις υπηρεσίες και τους εποπτευόμενους Φορείς όπως και κάθε άλλο συνεργαζόμενο Φορέα.

Επίσης, το Γραφείο Τύπου και Δημοσίων Σχέσεων του Υπουργείου Υγείας, παρακαλείται όπως ενημερώσει σχετικά όλα τα έντυπα και ηλεκτρονικά μέσα ενημέρωσης.

Η Δ/ση Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης, παρακαλείται να αναρτήσει στην ιστοσελίδα του Υπουργείου, την παρούσα εγκύκλιο.

Οι Φορείς που θα οργανώσουν εκδηλώσεις, παρακαλούνται να ενημερώσουν σχετικά τις αρμόδιες Δ/σεις του Υπουργείου Υγείας (Δ/ση Δημόσιας Υγείας, ddy@moh.gov.gr, Δ/ση Πρωτοβάθμιας Φροντίδας Υγείας και Πρόληψης pfy@moh.gov.gr, Δ/ση Ψυχικής Υγείας dipsy@moh.gov.gr).

**Ο ΑΝΑΠΛΗΡΩΤΗΣ ΓΕΝΙΚΟΣ
ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ**

ΣΤΑΜΑΤΗΣ ΒΑΡΔΑΡΟΣ

ΠΙΝΑΚΑΣ ΑΠΟΔΕΚΤΩΝ ΓΙΑ ΕΝΕΡΓΕΙΑ

1. Προεδρία της Δημοκρατίας, Βασ. Γεωργίου Β΄2, 10028 Αθήνα
2. Βουλή των Ελλήνων, Βασ. Σοφίας 2-6, 10021 Αθήνα
3. Ακαδημία Αθηνών, Ελ. Βενιζέλου 28, 10679 Αθήνα
4. Υπουργεία, Δ/σεις Διοικητικού, (για ενημέρωση υπηρεσιών και εποπτευόμενων φορέων)
5. Υπουργείο Υγείας
 - α) Όλες τις Υγειονομικές Περιφέρειες, Γραφ. κ.κ. Διοικητών (με την παράκληση να ενημερωθούν όλοι οι εποπτευόμενοι φορείς τους).
 - β) Όλους τους εποπτευόμενους Φορείς, ΝΠΙΔ & ΝΠΔΔ
 - γ) Εθνικό Κέντρο Επιχειρήσεων Υγείας, Γραφ. κ. Διοικητή
 - δ) Ε.Κ.Α.Β., Γραφ. κ. Προέδρου – Τέρμα Οδού Υγείας, 11527 Αθήνα
 - ε) Ε.Ο.Π.Υ.Υ., Αποστόλου 12, Γραφ. κ. Προέδρου, 15123 Μαρούσι Αττική

- στ) Ινστιτούτο Υγείας του Παιδιού, Παπαδιαμαντοπούλου και Θηβών 1, τ.κ. 11527, Αθήνα
- ζ) ΣΕΥΥΠ Γραφ. κ. Γεν. Επιθεωρητή
- η) Ο.Κ.Α.Ν.Α. Γραφ. κ. Προέδρου, Αβέρωφ 21, 10433 Αθήνα
- θ) ΚΕΕΛΠΝΟ, Γραφ. κ. Προέδρου, Αγράφων 3-5, 15123 Μαρούσι Αττικής
- ι) Γραφ. Τύπου και Δημοσίων Σχέσεων
- ια) Δ/ση Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης
6. ΕΣΔΥ Γραφ. κ. Κοσμήτορος, Λ. Αλεξάνδρας 196, τ.κ. 11521, Αθήνα
7. Όλα τα ΑΕΙ και ΤΕΙ της Χώρας (για ενημέρωση Σχολών και Τμημάτων)
8. Γ.Ε.Σ. Δ/ση Υγειονομικού Λ. Κανελλοπούλου Π. 1 & Κατεχάκη, τ.κ. 11525, Αθήνα.
9. Γ.Ε.Α. Δ/ση Υγειονομικού Π. Κανελλοπούλου 3, τ.κ. 11525, Αθήνα
10. Γ.Ε.Ν. Δ/ση Υγειονομικού, Δεινοκράτους 70, τ.κ. 11521, Αθήνα
11. Περιφέρειες της Χώρας, Γραφ. κ.κ. Περιφερειάρχων (για ενημέρωση των Π.Ε.)
12. Αποκεντρωμένες Διοικήσεις, Γραφ. κ.κ. Γεν. Γραμματέων (για ενημέρωση ΟΤΑ)
13. Διαρκής Ιερά Σύνοδος Εκκλησίας της Ελλάδος, Ι. Γενναδίου 14, 11521 Αθήνα (για ενημέρωση Ι.Μ.)
14. Κεντρική Ένωση Δήμων Ελλάδας (Κ.Ε.Δ.Ε.), Γ. Γενναδίου 8. 10678 Αθήνα
15. Εθνικό Διαδημοτικό Δίκτυο Υγιών Πόλεων – Προαγωγής Υγείας, Παλαιολόγου 9 15124, Μαρούσι Αττικής
16. Πανελλήνιος Ιατρικός Σύλλογος Πλουτάρχου 3, και Υψηλάντους, 19675, Αθήνα (ενημέρωση Μελών)
17. Ιατρική Εταιρεία Αθηνών, Μαιάνδρου 23 τ.κ. 11525 Αθήνα (Ενημέρωση Επιστημονικών Εταιρειών)
18. Ελληνική Γεροντολογική και Γηριατρική Εταιρεία, Κάνιγγος 23 Αθήνα, τ.κ. 10677
19. Πανελλήνιος Ψυχολογικός Σύλλογος, Τζώρτζ 10 Πλ. Κάνιγγος, 10677, Αθήνα
20. Σύλλογος Ελλήνων Ψυχολόγων, Λ. Βασιλίσσης Αμαλίας 42, 10558, Αθήνα
21. Σύνδεσμος Κοινωνικών Λειτουργών Ελλάδος, Τοσίτσα 19. 10683. Αθήνα
22. Ένωση Νοσηλευτών Ελλάδας, Βας. Σοφίας 47, τ.κ. 10676, Αθήνα (ενημέρωση Μελών)
23. Σύλλογος Επιστημόνων Μαιών –των, Αρ. Παππά 2, τ.κ. 11521, Αθήνα (ενημέρωση Μελών)
24. Πανελλήνιος Σύλλογος Επισκεπτών Υγείας, Παπαρηγοπούλου 15, τ.κ. 10561, Αθήνα (ενημέρωση Μελών)

25. Συνήγορος του Πολίτη, Χαλκοκονδύλη 17 , τ.κ.10432 , Αθήνα
26. Ε.Ε.Σ. Λυκαβηττού 1, 10672 Αθήνα
27. Ι.Κ.Α. Τμήμα Προληπτικής Ιατρικής, Αγίου Κωνσταντίνου 8, 10241 Αθήνα
28. Γενική Γραμματεία Μέσων Ενημέρωσης – Γενική Γραμματεία Ενημέρωσης και Επικοινωνίας :
 - α) Για λογαριασμό Δημόσιας Τηλεόρασης β) Για λογαριασμό Δημόσιας Ραδιοφωνίας Αλεξάνδρου Πάντου και Φραγκούδη 11, 10163 Αθήνα (δύο (2) αντίγραφα του εγγράφου).
32. MEGA CHANNEL, Λεωφ. Μεσογείων 117 και Ρούσου 4, 11525 Αθήνα
33. ANTENNA, Κηφισίας 10-12, 15125 Μαρούσι Αττικής
34. ALPHA TV, 40^ο χλμ Αττικής Οδού (Σ.Ε.Α. Μεσογείων , Κτίριο 6) Κάντζα Αττικής
35. STAR CHANNEL, Βιλτανιώτη 36, 14564 Κάτω Κηφισιά Αττικής
36. ΑΘΗΝΑ 9,83 FM, Πειραιώς 100, 11854 Αθήνα
37. ANTENNA 97,2 FM, Κηφισίας 10-123 15125 Μαρούσι Αττικής
38. SKAI 100,3 FM, Φαληρέως 2 και Εθνάρχου Μακαρίου, 18547 Ν. Φάληρο Αττικής.
39. ΕΣΗΕΑ Ακαδημίας 20, 10671, Αθήνα
40. Ελληνική Εταιρεία Νόσου Alzheimer & Συγγενών Διαταραχών, Πέτρου Συνδίκου 13, τ.κ. 54643 Θεσσαλονίκη
41. Εταιρεία Νόσου Alzheimer και Συναφών Διαταραχών Αθηνών, Μάρκου Μουσούρου 89, τ.κ. 11636 Παγκράτι
42. Εθνική Συνομοσπονδία Ατόμων με Αναπηρία (Ε.Σ.Α.μεΑ) Λεωφ. Ελ. Βενιζέλου 236, τ.κ.16341 (Με την υποχρέωση να ενημερώσουν τους Συλλόγους Μέλη)
43. Γραμμή Ζωής Κοδράτου 4 Μεταξουργείο 10437, Αθήνα

ΕΣΩΤΕΡΙΚΗ ΔΙΑΝΟΜΗ

1. Γραφ. κ. Υπουργού Υγείας
2. Γραφ. κ. Αν. Υπουργού Υγείας
3. Γραφ. κ.κ. Γεν. Γραμματέων (3)
4. Γραφ. κ.κ. Προϊσταμένων Γεν. Δ/σεων (3)
5. Δ/σεις και Αυτοτελή Τμήματα του Υπουργείου
6. Δ/ση Δημόσιας Υγείας
7. Δ/ση Ψυχικής Υγείας
7. Δ/ση Π.Φ.Υ & Πρόληψης